TEISINGUMO TEISMO (aštuntoji kolegija) SPRENDIMAS

2015 m. balandžio 23 d.*

„Apeliacinis skundas — Konkurencija — Karteliai — SESV 101 straipsnis ir EEE susitarimo 53 straipsnis — Skystųjų kristalų monitorių (LCD) pasaulinė rinka — Kainų nustatymas — Baudos — Baudų apskaičiavimo gairės (2006 m.) — 13 punktas — Pardavimo vertės nustatymas — Bendroji įmonė — Atsižvelgimas į pardavimą patronuojančiosioms bendrovėms — Pranešimas apie atleidimą nuo baudų ir baudų sumažinimą kartelių atveju (2002 m.) — 23 punkto b papunkčio paskutinė pastraipa — Atleidimas nuo dalies baudos — Komisijai iki tol nežinomų faktų įrodymai“

Byloje C-227/14 P

dėl 2014 m. gegužės 7 d. pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 56 straipsnį pateikto apeliacinio skundo

LG Display Co. Ltd, įsteigta Seule (Pietų Korėja),

LG Display Taiwan Co. Ltd, įsteigta Taipėjuje (Taivanas),

atstovaujamos advokatų A. Winckler ir F.-C. Laprévote,

apeliantės,

dalyvaujant kitai proceso šaliai:

Europos Komisijai, atstovaujamai F. Ronkes Agerbeek ir P. Van Nuffel, nurodžiusiai adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

atsakovei pirmojoje instancijoje,

TEISINGUMO TEISMAS (aštuntoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas A. Ó Caoimh (pranešėjas), teisėjai C. Toader ir C. G. Fernlund,

generalinis advokatas M. Wathelet,

posėdžio sekretorius I. Illéssy, administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2015 m. sausio 26 d. posėdžiui,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

* Proceso kalba: anglų.

Sprendimą

1 Apeliaciniu skundu *LG Display Co. Ltd* (toliau – LGD) ir *LG Display Taiwan Co. Ltd* (toliau – LGDT) prašo iš dalies panaikinti Europos Sąjungos Bendrojo Teismo sprendimą *LG Display ir LG Display Taiwan/ Komisija* (T-128/11, EU:T:2014:88, toliau – skundžiamas sprendimas), kuriuo Bendrasis Teismas, pirma, pakeitė 2010 m. gruodžio 8 d. Komisijos sprendimą C (2010) 8761 galutinis dėl procedūros pagal [SESV] 101 straipsnį ir Europos ekonominės erdvės susitarimo 53 straipsnį (byla COMP/39.309 – LCD), kurio santrauka skelbta 2011 m. spalio 7 d. *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* (OL C 295, p. 8, toliau – ginčijamas sprendimas), ir nustatė, kad šio sprendimo 2 straipsnyje šioms bendrovėms solidariai skirtos baudos dydis yra 210 000 000 EUR, ir, antra, atmetė likusią jų ieškinio, kuriuo jos prašė panaikinti šį sprendimą iš dalies tiek, kiek jis su jomis susijęs, ir sumažinti skirtą baudą, dalį.

Teisinis pagrindas

2 2002 m. gruodžio 16 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1/2003 dėl konkurencijos taisyklių, nustatytų [SESV 101] ir [SESV 102] straipsniuose, įgyvendinimo (OL L 1, 2003, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 2 t., p. 205) 23 straipsnio 2 ir 3 dalyse nustatyta:

„2. Komisija savo sprendimu gali skirti baudas įmonėms ar įmonių asociacijoms, jei jos tyčia ar dėl neatsargumo:

a) pažeidžia [SESV 101] arba [102] straipsnio nuostatas <...>

<...>

Vienai įmonei ar įmonių asociacijai – pažeidimo dalyvei skiriama bauda negali viršyti 10 % jos bendrosios apyvartos praėjusiais ūkiniais metais.

<...>

3. Nustatant baudos dydį atsižvelgiama į pažeidimo sunkumą ir trukmę.“

3 Pagal šio reglamento 31 straipsnį:

„Teisingumo Teismas turi neribotą jurisdikciją peržiūrėti sprendimus, kuriais Komisija yra nustačiusi vienkartinę ar periodinę baudą. Jis gali panaikinti, sumažinti ar padidinti skirtą vienkartinę ar periodinę baudą.“

4 Pagal Reglamento (EB) Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalies a punktą skirtų baudų apskaičiavimo gairių (OL C 210, 2006, p. 2, toliau – 2006 m. baudų apskaičiavimo gairės) 6 punkte nustatyta:

„Su pažeidimu susijusio pardavimo vertės ir [jo] trukmės derinys yra laikomas tinkama pakaitine verte, parodančia ekonominę pažeidimo svarbą ir santykinę kiekvienos pažeidime [darant pažeidimą] dalyvaujančios įmonės reikšmę. <...>“

5 Šių gairių skyrelyje „Bazinis baudos dydis“ esančiame 13 punkte nustatyta:

„Siekdama nustatyti bazinį skirtinos baudos dydį, Komisija remsis tiesiogiai ar netiesiogiai <...> su pažeidimu susijusių įmonės prekių ar paslaugų pardavimo verte atitinkamame geografiniame [Europos ekonominės erdvės (EEE)] teritorijos sektoriuje. <...>“

6 Komisijos pranešimo apie atleidimą nuo baudų ir baudų sumažinimą kartelių atveju (OL C 45, 2002, p. 3; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 2 t., p. 155, toliau – pranešimas apie atleidimą nuo baudų ar jų sumažinimą) 23 punkto b papunktyje numatytos įvairios baudos sumažinimo galimybės, kuriomis įmonės gali pasinaudoti atsižvelgiant į tai, kokia tvarka jos pateikia informaciją. Šios nuostatos paskutinė pastraipa suformuluota taip:

„Be to, jeigu įmonė pateikia įrodymus apie Komisijai iki tol nežinomus faktus, kurie tiesiogiai susiję su įtariamo kartelio veiklos pavojingumu ar trukme, Komisija neatsižvelgia į šiuos elementus nustatydama baudos dydį įmonei, pateikusiai šiuos įrodymus.“

Ginčo aplinkybės ir ginčijamas sprendimas

7 Ginčo aplinkybes ir ginčijamą sprendimą, aprašytus skundžiamo sprendimo 1–31 punktuose, trumpai galima apibūdinti taip.

8 LGD yra pagal Korėjos teisę įsteigta bendrovė, kontroliuojanti visame pasaulyje įsteigtų bendrovių, gaminančių skystųjų kristalų monitorius su aktyviąja matrica (toliau – LCD), grupę. LGD buvo įsteigta 1999 m. liepos 26 d. pagal Korėjos teisę įsteigtos bendrovės *LG Electronics Inc*. (toliau – LGE) ir pagal Nyderlandų teisę įsteigtos bendrovės *Koninklijke Philips Electronics NV* (toliau – *Philips*) susitarimu. Nuo 1999 m. liepos 26 d. iki 2004 m. liepos 23 d. LGE ir *Philips* priklausė po 50 % LGD kapitalo kiekvienai. Vėliau jų turimos kapitalo dalys sumažėjo atitinkamai iki 37,9 % ir 32,87 %.

9 LGDT yra pagal Taivano teisę įsteigta bendrovė, 100 % kaip dukterinė bendrovė priklausanti LGD ir gaminanti bei tiekianti LCD.

10 2006 m. pavasarį pagal Korėjos teisę įsteigta bendrovė *Samsung Electronics Co. Ltd* (toliau – *Samsung*) pateikė Komisijai prašymą atleisti nuo baudos pagal pranešimą apie atleidimą nuo baudų ar jų sumažinimą. Kartu *Samsung* pranešė apie egzistavusį kelių įmonių, įskaitant LGD ir LGDT, kartelį dėl tam tikrų LCD tipų.

11 2006 m. liepos 17 d. LGD taip pat pateikė Komisijai prašymą atleisti nuo baudos pagal šį pranešimą.

12 2006 m. lapkričio 23 d. Komisija, remdamasi minėto pranešimo 15 punktu, suteikė *Samsung* sąlyginį atleidimą nuo baudos, tačiau atsisakė tai padaryti LGD.

13 2009 m. gegužės 27 d. Komisija pradėjo administracinę procedūrą ir priėmė pranešimą apie kaltinimus, skirtą šešiolikai bendrovių, įskaitant apeliantes bei LGE ir *Philips*. Šiame pranešime apie kaltinimus, be kita ko, paaiškintos priežastys, dėl kurių pagal Bendrojo Teismo praktiką šios bendrovės laikytinos solidariai atsakingomis už LGD padarytus pažeidimus.

14 Pranešimo apie kaltinimus adresatės per nustatytą terminą raštu pranešė Komisijai apie savo poziciją dėl joms pareikštų kaltinimų. Be to, kelios pranešimo apie kaltinimus adresatės, įskaitant apeliantes, pasinaudojo teise būti išklausytomis ir pareiškė savo nuomonę žodžiu per 2009 m. rugsėjo 22 ir 23 d. išklausymą.

15 2010 m. vasario 1 d. LGD pateikė pranešimo apie atleidimą nuo baudų ar jų sumažinimą 23 punkto b papunkčiu pagrįstą prašymą, kuriame prašė atleisti nuo dalies baudos už dalyvavimą kartelyje 2005 ir 2006 m.

16 2010 m. kovo 4 d. prašyme pateikti informacijos ir 2010 m. balandžio 6 d. papildomame laiške šalių paprašyta, be kita ko, pateikti Komisijai duomenis apie pardavimo vertę, į kurią bus atsižvelgta skaičiuojant bazinį baudų dydį, ir savo pastabas šiuo klausimu. LGD pateikė su ja susijusius duomenis 2010 m. balandžio 21 d. rašte.

17 2010 m. gruodžio 8 d. Komisija priėmė ginčijamą sprendimą. Šis sprendimas skirtas šešioms bendrovėms, įskaitant apeliantes ir *Samsung*, iš šešiolikos pranešimo apie kaltinimus adresačių. LGE ir *Philips*, priešingai, nebenurodytos.

18 Ginčijamame sprendime Komisija konstatavo, kad egzistavo šešių didelių tarptautinių LCD gamintojų, įskaitant apeliantes ir *Samsung*, kartelis dėl dviejų kategorijų LCD, kurių įstrižainė – ne mažesnė kaip dvylika colių: pirma, informacinėms technologijoms skirti LCD, pavyzdžiui, skirtieji nešiojamiesiems kompaktiniams kompiuteriams ir kompiuterių monitoriams ir, antra, televizoriams skirti LCD (abiejų kategorijų LCD toliau kartu vadinami LCD, dėl kurių sudarytas kartelis).

19 Remiantis ginčijamu sprendimu, šis kartelis – tai vienas tęstinis SESV 101 straipsnio ir 1992 m. gegužės 2 d. Europos ekonominės erdvės susitarimo (OL L 1, 1994, p. 3, toliau – EEE susitarimas) 53 straipsnio pažeidimas, darytas mažiausiai 2001 m. spalio 5 d.–2006 m. vasario 1 d. laikotarpiu. Šiuo laikotarpiu kartelio dalyvės surengė daug daugiašalių susitikimų, kuriuos vadino „Cristal“ susitikimais“. Šių susitikimų tikslas buvo aiškiai antikonkurencinis, nes per juos dalyvės galėjo, be kita ko, nustatyti minimalias LCD, dėl kurių sudarytas kartelis, kainas, aptarti planuojamas kainas, kad būtų išvengta jų sumažėjimo, ir koordinuoti kainų padidinimus bei gamybos apimtis. Per pažeidimo laikotarpį kartelio dalyvės taip pat rengė dvišalius susitikimus ir dažnai keitėsi informacija klausimais, kurie buvo nagrinėjami „Cristal“ susitikimuose“. Be to, jos ėmėsi priemonių patikrinti, ar per šiuos susitikimus priimti sprendimai buvo įgyvendinami.

20 Nustatydama ginčijamame sprendime skirtas baudas Komisija rėmėsi baudų apskaičiavimo gairėmis. Taikydama šias gaires Komisija nustatė LCD, dėl kurių sudarytas kartelis ir kurie tiesiogiai ar netiesiogiai susiję su pažeidimu, pardavimo vertę. Šiuo tikslu ji nustatė tokias tris kartelio dalyvių pardavimų kategorijas:

— „tiesioginiai pardavimai EEE“, t. y. LCD, dėl kurių sudarytas kartelis, pardavimai kitai įmonei EEE,

— „tiesioginiai perdarytų produktų pardavimai EEE“, t. y. LCD, dėl kurių sudarytas kartelis, integruotų į galutinius produktus, parduodamus kitai įmonei EEE, pardavimai grupėje, kuriai priklauso gamintojas,

— „netiesioginiai pardavimai“, t. y. LCD, dėl kurių sudarytas kartelis, pardavimai kitai už EEE ribų esančiai įmonei, vėliau ekranus įmontuojančiai į galutinius produktus, kuriuos parduoda EEE.

21 Vis dėlto Komisija manė, kad gali atsižvelgti tik į dvi pirmąsias iš šio sprendimo 22 punkte minėtų kategorijų, o trečiosios kategorijos įtraukti nebūtina, kad skirtos baudos būtų pakankamai atgrasančios.

22 Kiek tai susiję su apeliantėmis, Komisija neatsižvelgė į jų prieštaravimus ir nusprendė, kad reikšmingų pardavimų vertė turėjo būti apskaičiuota atsižvelgiant ir į jų pardavimus LGE ir *Philips*. Iš tikrųjų, pirma, LCD, dėl kurių sudarytas kartelis, pardavimai šioms bendrovėms taip pat buvo aptariami vykstant nagrinėjamo kartelio dalyvių diskusijoms ir, antra, šių pardavimų vertei įtakos turėjo rinkai būdingos aplinkybės, t. y. kartelio suderintų kainų egzistavimas.

23 Nustatydama baudos dydį Komisija taip pat atsižvelgė į pranešimą apie atleidimą nuo baudų ar jų sumažinimą. Šiuo klausimu ji pirmiausia patvirtino, kad *Samsung* visiškai atleista nuo baudos. Paskui ji 50 % sumažino apeliantėms skirtą baudą, nes jos pateikė įrodymų, kurie turi didelę papildomąją vertę Komisijos turimų įrodymų atžvilgiu, kaip numatyta šio pranešimo 21 punkte ir 23 punkto b papunkčio pirmoje įtraukoje. Galiausiai ji patenkino apeliančių prašymą atleisti nuo dalies baudos, bet tik kiek tai susiję su 2006 m. Anot Komisijos, tik su tais metais susijusi apeliančių pateikta informacija yra jai iki tol nežinomi faktai. Kiek tai susiję su 2005 m., priešingai, apeliančių pateikta informacija papildė informaciją, kurią Komisija buvo gavusi iš *Samsung*, taigi nebuvo šiai institucijai iki tol nežinomi faktai.

24 Atsižvelgdama, be kita ko, į šiuos svarstymus, Komisija ginčijamo sprendimo 2 straipsnyje nusprendė, kad apeliantės solidariai turi sumokėti 215 000 000 eurų baudą.

Skundžiamas sprendimas

25 2011 m. vasario 23 d. Bendrojo Teismo kanceliarijoje pateiktu dokumentu apeliantės pareiškė ieškinį, juo prašė iš dalies panaikinti ginčijamą sprendimą ir sumažinti šiuo sprendimu joms skirtą baudą.

26 Grįsdamos ieškinį apeliantės rėmėsi keturiais pagrindais. Pirmasis pagrindas siejamas su aplinkybe, kad Komisija nepagrįstai ir pažeisdama jų teisę į gynybą įtraukė jų vidinius pardavimus apskaičiuodama baudos dydį, o antrasis – su aplinkybe, kad Komisija nepagrįstai atsisakė atleisti jas nuo baudos už 2005 m. ir kad tinkamai neatsižvelgė į tai, jog atleido jas nuo dalies baudos už 2006 m. sausio mėn.

27 Skundžiamame sprendime Bendrasis Teismas pritarė šio ieškinio pagrindo daliai, kurioje tvirtinama, kad apskaičiuodama apeliantėms skirtiną baudą ir nustatydama jų pardavimų vertę Komisija neteisingai atsižvelgė į 2006 m. sausio mėn. Todėl įgyvendindamas savo neribotą jurisdikciją Bendrasis Teismas šią baudą sumažino iki 210 000 000 eurų. Likusią ieškinio dalį Bendrasis Teismas atmetė.

Šalių reikalavimai ir procesas Teisingumo Teisme

28 Apeliaciniame skunde apeliantės Teisingumo Teismo prašo:

— panaikinti skundžiamą sprendimą tiek, kiek juo atmestas jų ieškinys dėl ginčijamo sprendimo panaikinimo iš dalies,

— iš dalies panaikinti ginčijamą sprendimą ir, įgyvendinant savo neribotą jurisdikciją, sumažinti joms skirtą baudą ir

— priteisti iš Komisijos bylinėjimosi Teisingumo Teisme ir Bendrajame Teisme išlaidas.

29 Komisija prašo atmesti apeliacinį skundą ir priteisti iš apeliančių bylinėjimosi išlaidas.

Dėl apeliacinio skundo

30 Grįsdamos apeliacinį skundą apeliantės nurodo du pagrindus. Pirmasis pagrindas siejamas su Bendrojo Teismo padaryta teisės klaida, pareigos motyvuoti ir teisės į gynybą pažeidimu bei su akivaizdžiu įrodymų iškreipimu ir tuo, kad Bendrasis Teismas neįgyvendino savo neribotos jurisdikcijos, kiek tai susiję su LGD atliktų LCD, dėl kurių sudarytas kartelis, pardavimų patronuojančiosioms bendrovėms įtraukimu į pardavimų vertę apskaičiuojant baudos dydį. Antrasis pagrindas siejamas su teisės klaida, pareigos motyvuoti pažeidimu ir akivaizdžiu įrodymų iškreipimu Bendrajam Teismui atsisakius atleisti LGD nuo dalies baudos už 2005 m.

Dėl apeliacinio skundo pirmojo pagrindo, siejamo su atsižvelgimu į LGD atliktus LCD, dėl kurių sudarytas kartelis, pardavimus patronuojančiosioms bendrovėms apskaičiuojant baudos dydį

Šalių argumentai

31 Šį pagrindą sudaro dvi dalys. Pirmoje dalyje apeliantės tvirtina, kad Bendrasis teismas padarė teisės klaidą taikydamas Baudų apskaičiavimo gairių 13 punktą, nepakankamai teisiškai motyvavo savo sprendimą, akivaizdžiai iškreipė įrodymus, pažeidė LGD teisę į gynybą ir neįgyvendino savo neribotos

jurisdikcijos pripažinęs, kad į pardavimų vertę, į kurią atsižvelgiama apskaičiuojant baudą, Komisija galėjo įtraukti visus atitinkamoje rinkoje atliktus pardavimus. Antroje dalyje apeliantės tvirtina, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, nes nepaisė proporcingumo principo, pažeidė pareigą motyvuoti, akivaizdžiai iškreipė įrodymus ir pažeidė LGD teisę į gynybą, kai patvirtino Komisijos išvadą, jog padarytas pažeidimas iš tikrųjų turėjo įtakos LGD atliktiems vidiniams pardavimams jos patronuojančiosioms bendrovėms.

– Dėl apeliacinio skundo pirmojo pagrindo pirmos dalies, siejamos su galimybe atsižvelgti į visus pažeidimo paveiktoje rinkoje atliktus pardavimus

32 Pirmojo pagrindo pirmoje dalyje apeliantės iš principo kaltina Bendrąjį Teismą skundžiamo sprendimo 97 punkte nusprendus, kad apskaičiuodama baudą Komisija turėjo teisę įtraukti LGD atliktus vidinius pardavimus jos patronuojančiosioms bendrovėms vien dėl to, kad šie pardavimai atlikti pažeidimo paveiktoje rinkoje, net jei pažeidimas neturėjo įtakos tiems pardavimams.

33 Pirma, apeliantės tvirtina, jog nors Komisija neprivalėjo nustatyti, kuriuos atskirus pardavimus paveikė kartelis, Bendrasis Teismas, įtraukęs visų LCD, dėl kurių sudarytas kartelis, pardavimų pažeidimo paveiktoje rinkoje vertę į pardavimų vertę, į kurią atsižvelgiama apskaičiuojant baudas, nepaisydamas to, kad nebuvo pakankamai įrodymų, kad pažeidimas buvo susijęs su LGD vidiniais pardavimais LGE ir *Philips*, pažeidė Baudų apskaičiavimo gairių 13 punktą ir nukrypo nuo Komisijos sprendimuose įtvirtintos praktikos, be kita ko, 2008 m. lapkričio 12 d. Sprendime C(2008) 6815 galutinis dėl procedūros pagal [EB] 81 straipsnį ir EEE susitarimo 53 straipsnį (byla COMP/39.125 – Automobilių stiklai) ir 2008 m. kovo 11 d. Sprendime C(2008) 926 galutinis dėl procedūros pagal [EB] 81 straipsnį ir EEE susitarimo 53 straipsnį (byla COMP/38.543 – Tarptautinio perkraustymo paslaugos).

34 Antra, apeliantės tvirtina, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą nepakankamai teisiškai motyvavęs, dėl kokių priežasčių LGD atlikti vidiniai LCD, dėl kurių sudarytas kartelis, pardavimai *Philips* ir LGE galėjo iškreipti konkurenciją atitinkamoje rinkoje, nepaisant struktūrinių garantijų, dėl kurių kartelis negalėjo turėti įtakos šiems pardavimams, nes šie pardavimai vykdomi taikant preferencines kainas, todėl negali būti laikomi atliktais laisvojoje rinkoje. Šiuo aspektu ši byla panaši į bylą, kurioje priimtas Sprendimas *Team Relocations /Komisija* (T-204/08 ir T-212/08, EU:T:2011:286); ta byla buvo susijusi su tarptautinio perkraustymo paslaugomis ir joje Bendrasis Teismas dėl šios priežasties kai kurių pardavimų neįtraukė į atitinkamoje rinkoje atliktų pardavimų vertę.

35 Trečia, apeliantės teigia, kad Bendrasis Teismas neįgyvendino savo neribotos jurisdikcijos pagal SESV 261 straipsnį ir Reglamento Nr. 1/2003 31 straipsnį, kai leido Komisijai pakankamai nemotyvavus nukrypti nuo ankstesniuose jos sprendimuose, be kita ko, 2007 m. lapkričio 28 d. Sprendime C(2007) 5791 galutinis dėl procedūros pagal [EB] 81 straipsnį ir EEE susitarimo 53 straipsnį byla COMP/39165 – Lakštinis stiklas), įtvirtintos praktikos ir nuo koncentracijos kontrolės srityje priimtų sprendimų, kuriuose Komisija, apskaičiuodama baudą, neatsižvelgė į vidinius pardavimus.

36 Ketvirta, apeliantės kaltina Bendrąjį Teismą, kad šis padarė teisės klaidą ir neįgyvendino savo neribotos jurisdikcijos, kai leido Komisijai nustatyti baudos dydį remiantis bendra apyvarta atitinkamoje rinkoje. Šiuo klausimu Bendrasis Teismas neišnagrinėjo LGD pateiktų įrodymų ir argumentų, atskleidžiančių, kad kartelis negalėjo paveikti jos vidinių pardavimų LGE ir *Philips*, visų pirma dėl bendros įmonės susitarimo, sudaryto pastarųjų dviejų bendrovių, nuostatų.

37 Penkta, apeliantės kaltina Bendrąjį Teismą, kad šis pateikė prieštaringus motyvus dėl Baudų apskaičiavimo gairių išaiškinimo. Skundžiamo sprendimo 97 punkte Bendrasis Teismas aiškino šias gaires taip, kad pagal jas Komisija gali į pardavimo vertę, į kurią atsižvelgiama apskaičiuojant baudas, įtraukti visus atitinkamoje rinkoje atliktus pardavimus ir neatmesti vertės tų pardavimų, kurių pažeidimas nepaveikė. Šio sprendimo 70 punkte, priešingai, Bendrasis teismas tvirtino, kad pardavimo

vertė, į kurią atsižvelgiama apskaičiuojant baudas, turi apimti pardavimų, su kuriais susijusi konkurencija atitinkamoje rinkoje buvo iškreipta, vertę. Be to, minėto sprendimo 68 punkte Bendrasis Teismas pardavimo vertę, į kurią reikia atsižvelgti apskaičiuojant baudas, apibrėžė remdamasis prekių, su kuriomis susijęs pažeidimas, ir gaminių, kurie buvo ribojamųjų veiksmų objektas, pardavimu. To paties sprendimo 62 punkte taip pat nurodyta, kad turi būti pardavimų, į kuriuos atsižvelgiama, vertės ir pažeidimo ryšys.

38 Šešta, apeliantės teigia, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą ir pažeidė LGD teisę į gynybą, kai rėmėsi nepaneigiama prezumpcija, kad nagrinėjamas pažeidimas paveikė visus atitinkamoje rinkoje atliktus pardavimus. Tačiau Baudų apskaičiavimo gairėse tokia prezumpcija neįtvirtinta; priešingai, jose nustatyta Komisijos pareiga kiekvienu konkrečiu atveju išnagrinėti, ar atitinkamas pažeidimas paveikė pardavimus. Bendrasis teismas taip pat nevertino LGD pateiktų įrodymų.

39 Komisija tvirtina, kad ši pagrindo dalis nepagrįsta, nes nei pagal Teisingumo Teismo praktiką, nei pagal minėtas gaires nedraudžiama apskaičiuojant baudą atsižvelgti į vidinius pardavimus. Bet kuriuo atveju šis argumentas nereikšmingas, nes akivaizdu, kad LGD atlikti pardavimai *Philips* ir LGE yra pardavimai kitoms įmonėms. Be to, tai, kad apskaičiuojant baudą atsižvelgiama į pardavimo vertę, susijusią ne tik su pervedimais, kuriuos realiai paveikė atitinkamas kartelis, atitinka Komisijos sprendimuose įtvirtintą praktiką ir minėtų gairių 13 punktą.

– Dėl apeliacinio skundo pirmojo pagrindo antros dalies, siejamos su pažeidimo poveikiu LGD vidiniams pardavimams jos patronuojančiosioms bendrovėms

40 Pirmojo pagrindo antroje dalyje apeliantės iš esmės kaltina Bendrąjį Teismą skundžiamo sprendimo 73 ir 83 punktuose nusprendus, kad bet kuriuo atveju kartelis realiai paveikė LGD vidinius pardavimus jos patronuojančiosioms bendrovėms.

41 Pirma, apeliantės tvirtina, jog skundžiamo sprendimo 86 punkte nurodęs, kad Komisija neturi įrodymų, konkrečiai susijusių su LGD vidiniais pardavimais LGE ir *Philips*, atliktais laikotarpiu nuo 2002 m. liepos mėn. iki 2005 m. rugsėjo mėn., Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą ir pažeidė LGD teisę į gynybą, kai atsižvelgė į šiuos pardavimus apskaičiuodamas baudą. Komisija šiuo klausimu nukrypo nuo praktikos, įtvirtintos 2009 m. sausio 28 d. jos Sprendime C(2009) 428 galutinis dėl procedūros pagal [EB] 81 straipsnį ir EEE susitarimo 53 straipsnį (byla COMP/39406 – Jūrinės žarnos), kuriame nusprendė, kad pagal proporcingumo principą draudžiama atsižvelgti į pardavimus laikotarpiu, su kuriuo susijusių įrodymų nėra. Ši praktika patvirtinta ir Bendrojo Teismo praktikoje (Sprendimo *Dansk Rørindustri / Komisija*, T-21/99, EU:T:2002:74, 62 punktas ir Sprendimo *IMI ir kt. / Komisija*, T-18/05, EU:T:2010:202, 95 punktas). Be to, Bendrasis Teismas neįvertino, ar, atsižvelgiant į tai, kad nėra su laikotarpiu nuo 2002 m. liepos mėn. iki 2005 m. rugsėjo mėn. susijusių įrodymų, LGD vidiniai pardavimai jos patronuojančiosioms bendrovėms yra vienas tęstinis pažeidimas per visą inkriminuojamą laikotarpį.

42 Antra, apeliantės tvirtina, kad Bendrasis Teismas pažeidė pareigą motyvuoti ir akivaizdžiai iškreipė įrodymus konstatavęs, kad pažeidimas paveikė LGD atliktus LCD, dėl kurių sudarytas kartelis, pardavimus LGE, priešingai nei pardavimus *Philips*. Viena, Bendrasis Teismas neteisingai aiškino skundžiamo sprendimo 76 punkte nurodytą 2001 m. lapkričio 15 d. susirinkimo protokolą, kai to sprendimo 150 punkte, remdamasis vien šiuo dokumentu, padarė išvadą apie bendrą taisyklę, pagal kurią nagrinėjamas kartelis apimdavo ir vidinius pardavimus, nors šiame dokumente LGE ir *Philips* visai nepaminėtos, o jo turinys nepatvirtina tokios bendros taisyklės buvimo. Kita, Bendrasis Teismas neteisingai aiškino ginčijamo sprendimo 2 lentelę, kai ja remdamasis skundžiamo sprendimo 151 punkte padarė išvadą, kad LGD atliekamų LCD, dėl kurių sudarytas kartelis, pardavimų jos patronuojančiosioms bendrovėms kainoms turėjo įtakos kartelis, nors šioje lentelėje pateikti tik konkretaus monitoriui skirto LCD ekrano tipo pardavimai visiems LGD klientams, atlikti per trumpą šešių mėnesių laikotarpį.

43 Trečia, apeliantės teigia, kad Bendrasis Teismas nepakankamai teisiškai motyvavo, kodėl skundžiamo sprendimo 125 punkte nepritarė jų argumentui, kad Komisija pažeidė LGD teisę į gynybą padariusi išvadą, kad kartelis turėjo įtakos LGD atliktiems vidiniams pardavimams jos patronuojančiosioms bendrovėms. Šiuo klausimu skundžiamo sprendimo 111 punkte teigiama, kad „su ieškovių pardavimais LGE ir *Philips* susijęs kaltinimas nurodytas jau pranešime apie kaltinimus“, o to sprendimo 99 punkte tas pats Bendrasis Teismas, priešingai, teigia, jog „pranešime apie kaltinimus aiškiai nenurodyta, kad kartelis turėjo įtakos ieškovių pardavimams LGE ir *Philips*“. Jei tuo momentu, kai pateiktas pranešimas apie kaltinimus, LGD būtų žinojusi, kad Komisija ketina įtraukti jos vidinius pardavimus patronuojančiosioms bendrovėms apskaičiuodama baudą, nes šie pardavimai atlikti kartelio paveiktoje rinkoje, ji būtų galėjusi pateikti argumentus šiuo klausimu, užuot aiškinusi, kodėl į tos pačios grupės viduje atliktus pardavimus iš principo nereikėtų atsižvelgti apskaičiuojant baudą.

44 Komisija iš esmės tvirtina, kad pirmojo pagrindo antra dalis yra nereikšminga, nes, net jei būtų pripažinta, kad ši dalis pagrįsta, ji nekliudo apskaičiuojant baudą atsižvelgti į LGD atliktus LCD, dėl kurių sudarytas kartelis, pardavimus *Philips* ir LGE. Bet kuriuo atveju ši dalis nepagrįsta.

Teisingumo Teismo vertinimas

45 Visų pirma pažymėtina, kad apeliantės pirmojo pagrindo pirmoje dalyje ne kartą kaltina Bendrąjį Teismą padarius išvadą, kad Komisija turėjo teisę įtraukti LGD vidinius pardavimus jos patronuojančiosioms bendrovėms, t. y. LGE ir *Philips*, į pardavimo vertę, į kurią atsižvelgiama apskaičiuojant baudą.

46 Tačiau pažymėtina, kad, kaip aiškiai matyti iš skundžiamo sprendimo 136–145 punktų, Bendrasis Teismas pripažino, kad Komisija pagrįstai teigė, jog apeliantės su LGE ir *Philips* nesudarė vienos įmonės, kiek tai susiję su SESV 101 straipsnio taikymu, ir nebuvo vertikaliai integruota įmonė, nes reikšmingi apeliančių pardavimai šioms įmonėms buvo įtraukti į kategoriją „tiesioginiai pardavimai EEE“, prie kurios priskiriami LCD, dėl kurių sudarytas kartelis, pardavimai nepriklausomiems tretiesiems asmenims; apeliantės Bendrajame Teisme to neginčijo. Šio teiginio apeliantės neginčijo ir savo apeliaciniame skunde. Priešingai, per posėdį jos aiškiai teigė, kad LCD, dėl kurių sudarytas kartelis, pardavimai jų patronuojančiosioms bendrovėms nebuvo vidiniai pardavimai.

47 Tokiomis aplinkybėmis, kadangi pirmojo pagrindo pirmoje dalyje apeliantės kaltina Bendrąjį Teismą padarius išvadą, kad Komisija turėjo teisę įtraukti LGD vidinius pardavimus jos patronuojančiosioms bendrovėms į pardavimo vertę, į kurią atsižvelgiama apskaičiuojant baudą, jų argumentams nereikia pritarti, nes jie grindžiami klaidingu skundžiamo sprendimo suvokimu.

48 Kiek šioje dalyje apeliantės kaltina Bendrąjį Teismą padarius išvadą, kad Komisija turėjo teisę įtraukti LGD vidinius pardavimus jos patronuojančiosioms bendrovėms į pardavimo vertę, į kurią atsižvelgiama apskaičiuojant baudą, reikia priminti, jog Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalies antroje pastraipoje numatyta, kad vienai įmonei ar įmonių asociacijai – pažeidimo dalyvei skiriama bauda negali viršyti 10 % jos bendrosios apyvartos praėjusiais ūkiniais metais.

49 Kaip jau yra nusprendęs Teisingumo Teismas, Komisija turi kiekvienu atveju ir atsižvelgdama į kontekstą bei į minėtame reglamente nustatytų sankcijų sistemos siekiamus tikslus įvertinti baudos poveikį atitinkamai įmonei, būtent paisydama apyvartos, kuri atspindi jos realią ekonominę situaciją pažeidimo padarymo laikotarpiu (Sprendimo *Britannia Alloys & Chemicals / Komisija*, C-76/06 P, EU:C:2007:326, 25 punktas ir Sprendimo *Guardian Industries ir Guardian Europe / Komisija*, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, 53 punktas).

50 Pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką nustatant baudą galima atsižvelgti tiek į bendrą įmonės apyvartą, kuri yra jos dydžio ir ekonominio pajėgumo rodiklis, nors netikslus ir netobulas, tiek į tos apyvartos dalį, gautą iš prekių, dėl kurių buvo padarytas pažeidimas, todėl rodančią pažeidimo

mastą (Sprendimo *Musique Diffusion française kt. / Komisija*, 100/80–103/80, EU:C:1983:158, 121 punktas; Sprendimo *Dansk Rørindustri ir kt. / Komisija*, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P ir C-213/02 P, EU:C:2005:408, 243 punktas; Sprendimo *Archer Daniels Midland ir Archer Daniels Midland Ingredients / Komisija*, C-397/03 P, EU:C:2006:328, 100 punktas ir Sprendimo *Guardian Industries ir Guardian Europe / Komisija*, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, 54 punktas).

51 Pagal Teisingumo Teismo praktiką, nors Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalyje Komisijai palikta diskrecija, šioje nuostatoje vis dėlto įtvirtinti objektyvūs kriterijai, kurių ji privalo laikytis naudodamasi ta diskrecija. Pirma, baudos, kurią galima skirti įmonei, dydis turi skaičiais įvertinamą ir absoliučią ribą, todėl galima iš anksto nustatyti maksimalų baudos, kuri gali būti skirta konkrečiai įmonei, dydį. Antra, naudojimasis šia diskrecija taip pat ribojamas elgesio taisyklėmis, kurias nusistatė pati Komisija visų pirma Baudų apskaičiavimo gairėse (Sprendimo *Guardian Industries ir Guardian Europe / Komisija*, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, 55 punktas).

52 Pagal minėtų gairių 13 punktą „[s]iekdama nustatyti bazinį skirtinos baudos dydį, Komisija remsis tiesiogiai ar netiesiogiai <...> su pažeidimu susijusių įmonės prekių ar paslaugų pardavimo verte atitinkamame geografiniame EEE teritorijos sektoriuje“. Tų pačių gairių 6 punkte patikslinta, kad „su pažeidimu susijusio pardavimo vertės ir pažeidimo trukmės derinys yra laikomas tinkama pakaitine verte, parodančia ekonominę pažeidimo svarbą ir santykinę kiekvienos pažeidime [darant pažeidimą] dalyvaujančios įmonės reikšmę“.

53 Darytina išvada, kad, kaip jau yra nusprendęs Teisingumo Teismas, Baudų apskaičiavimo gairių 13 punktu siekiama nustatyti, kad įmonei skirtos baudos apskaičiavimo pagrindas yra dydis, kuris atspindi pažeidimo ekonominę svarbą ir šios įmonės reikšmę darant šį pažeidimą. Todėl, nors tame 13 punkte nurodyta pardavimo vertės sąvoka, žinoma, neturi būti taip išplėsta, kad apimtų įmonės pardavimus, kurių neapima jai inkriminuojamas kartelis, vis dėlto būtų pakenkta šia nuostata siekiamam tikslui, jeigu ši sąvoka būtų aiškinama kaip apimanti tik apyvartą, gautą vien iš tų pardavimų, kuriuos, kaip nustatyta, realiai paveikė šis kartelis (Sprendimo *Team Relocations ir kt. / Komisija*, C-444/11 P, EU:C:2013:464, 76 ir 88 punktai bei Sprendimo *Guardian Industries ir Guardian Europe / Komisija*, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, 57 punktas).

54 Be to, dėl tokio apribojimo būtų dirbtinai sumažinta atitinkamos įmonės padaryto pažeidimo ekonominė svarba, nes vien dėl to, kad rasta mažai kartelio realiai paveiktų pardavimų tiesioginių įrodymų, galiausiai reikėtų skirti baudą, realiai nesusijusią su nagrinėjamo kartelio mastu. Dėl tokio paslapčių saugojimo būtų pakenkta ir tikslui veiksmingai persekioti už SESV 101 straipsnio pažeidimus bei už juos skirti veiksmingą sankciją, todėl jam negalima pritarti (Sprendimo *Team Relocations ir kt. / Komisija*, C-444/11 P, EU:C:2013:464, 77punktas ir Sprendimo *Guardian Industries ir Guardian Europe / Komisija*, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, 58 punktas).

55 Bet kuriuo atveju reikia pabrėžti, kad bendros apyvartos, gautos parduodant produktus, dėl kurių padarytas pažeidimas, dalis gali geriau atspindėti to pažeidimo ekonominę svarbą (Sprendimo *Guardian Industries ir Guardian Europe / Komisija*, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, 59 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).

56 Taigi nagrinėjamu atveju Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 97 punkte teisingai nusprendė, kad „Komisijos galimybei į pardavimo vertę, reikšmingą apskaičiuojant baudą, įtraukti apeliančių atliktus LCD, dėl kurių sudarytas kartelis, pardavimus LGE ir *Philips* svarbiausia ne tai, ar nagrinėjamų pardavimų kainas paveikė kartelis, o tai, kad šie pardavimai buvo vykdomi kartelio, kuriame ieškovės dalyvavo, egzistavimo paveiktoje rinkoje“.

57 Šiuo klausimu Bendrasis Teismas to sprendimo 65 ir 66 punktuose pagrįstai rėmėsi Baudų apskaičiavimo gairių 13 punktu ir konstatavo, kad šis punktas susijęs su pažeidimo paveiktoje rinkoje atliktais pardavimais, o ne vien su tais atvejais, kai Komisija turi dokumentais pagrįstų pažeidimo

įrodymų, paskui – minėto sprendimo 67 punkte rėmėsi Europos Sąjungos konkurencijos taisyklių tikslu, prieš tai pažymėjęs, jog apeliančių siūlomas išaiškinimas reikštų, kad siekdama nustatyti bazinį baudos dydį Komisija privalėtų kiekvienu konkrečiu atveju nustatyti atskirus pardavimus, kuriuos paveikė kartelis, ir galiausiai – šio sprendimo 50 punkte nurodyta Sprendime *Musique Diffusion française ir kt. / Komisija*, 100/80–103/80, EU:C:1983:158, įtvirtinta teismo praktika.

58 Todėl savarankiškai įvertinęs faktines aplinkybes – apeliantės nenurodė, kad jos iškreiptos, – ir skundžiamo sprendimo 69 punkte pripažinęs, kad apeliančių atlikti LCD, dėl kurių sudarytas kartelis, pardavimai LGE ir *Philips* atlikti pažeidimo paveiktoje rinkoje, Bendrasis Teismas nepadarė teisės klaidos, kai to sprendimo 71 ir 72 punktuose teigė, kad Komisija turėjo teisę atsižvelgti į šiuos pardavimus apskaičiuodama joms skirtiną baudą ir kad nėra svarbu, ar LGE ir *Philips* joms iš tikrųjų mokėjo dėl kartelio padidintas kainas ir ar jos šį galimą kainų padidinimą taikė galutiniams produktams su integruotais LCD, dėl kurių sudarytas kartelis, kuriuos pardavė vartotojams EEE.

59 Tokiomis aplinkybėmis Bendrasis Teismas neprivalėjo nei patikslinti, dėl kokių priežasčių LGD atlikti minėtų LCD pardavimai LGE ir *Philips* galėjo iškreipti konkurenciją, nepaisant sutartinių nuostatų, siejančių LGD ir šias bendroves pagal jų sudarytą bendros įmonės susitarimą, nei nagrinėti apeliančių šiuo klausimu pateiktų įrodymų.

60 Šiuo klausimu pažymėtina, kad neatsižvelgimas į pardavimus nepriklausomiems tretiesiems asmenims dėl to, kad įmonė kartelio dalyvė turi specifinių struktūrinių ryšių su šiais asmenimis, būtų nepagrįstai naudingas tokiai įmonei, nes leistų jai išvengti sankcijos, proporcingos jos reikšmei produktų, su kuriais susijęs pažeidimas, rinkoje (pagal analogiją žr. Sprendimo *Guardian Industries ir Guardian Europe / Komisija*, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, 59 ir 63 punktus).

61 Iš tikrųjų, be naudos, kurios galima tikėtis iš horizontalaus kainų nustatymo susitarimo parduodant prekes nepriklausomiems tretiesiems asmenims, įmonė taip pat gali gauti naudos iš tokio susitarimo parduodama prekes įmonėms, su kuriomis turi tam tikrų struktūrinių ryšių, jei prekės parduodamos ne kartelyje nustatytomis padidintomis kainomis, nes dėl to ši įmonė įgyja konkurencinį pranašumą konkurentų, parduodančių prekes didesnėmis kainomis atitinkamoje rinkoje, atžvilgiu.

62 Be to, vien tai, kad įmonė atitinkamoje rinkoje parduoda prekes nepriklausomiems tretiesiems asmenims padidintomis kainomis, yra konkurencijos iškreipimas visoje atitinkamoje rinkoje, labiausiai neigiamai paveikiantis vartotojus.

63 Darytina išvada, kad, kaip Bendrasis Teismas iš esmės pažymėjo skundžiamo sprendimo 70 punkte, net jei kartelis nepaveikia atitinkamo produkto pardavimų įmonėms, susijusioms su šio kartelio dalyvėmis, konkurencija atitinkamoje rinkoje yra iškreipta, taigi į šiuos pardavimus galima atsižvelgti apskaičiuojant baudą.

64 Priešingai, nei teigia apeliantės, Bendrasis Teismas visiškai nesirėmė nepaneigiama prezumpcija, kad nagrinėjamas pažeidimas paveikė visus atitinkamoje rinkoje atliktus pardavimus. Atvirkščiai, Bendrasis Teismas teigė, kad net ir nesant įrodymų, jog apeliančių atlikti LCD, dėl kurių sudarytas kartelis, pardavimai jų patronuojančiosioms bendrovėms buvo paveikti šio pažeidimo, į juos galima atsižvelgti apskaičiuojant joms skirtiną baudą, nes jie atlikti pažeidimo paveiktoje rinkoje; kaip matyti iš šio sprendimo 48–59 punktų, Bendrojo Teismo motyvuose nėra teisės klaidos. Taigi apeliančių argumentai grindžiami klaidingu skundžiamo sprendimo suvokimu, todėl jiems negalima pritarti.

65 Juo labiau negalima kaltinti Bendrojo Teismo, kad skundžiamo sprendimo 62 ir 68–70 punktuose pateikti motyvai yra prieštaringi.

66 Iš tiesų to sprendimo 62 punkte nurodęs, kad Komisija privalėjo „paaiškinti, kaip ieškovių pardavimai LGE ir *Philips* buvo susiję su karteliu“, jo 68 punkte pažymėjęs, kad „pagal nusistovėjusią teismo praktiką prekių, su kuriomis susijęs pažeidimas, apyvartos dalis gali tiksliai parodyti pažeidimo

atitinkamoje rinkoje mastą“, o to paties sprendimo 70 punkte nurodęs, kad „jei produktas, kuris yra kartelio dalykas, parduodamas vidaus rinkoje, konkurencija joje iškraipoma“, Bendrasis Teismas tik išreiškė tą pačią poziciją, kylančią iš visų jo motyvų ir pateiktą, be kita ko, skundžiamo sprendimo 66 ir 97 punktuose, t. y. kad apskaičiuodama baudą Komisija galėjo atsižvelgti į apeliančių pardavimus LGE ir *Philips*, nes šie pardavimai atlikti pažeidimo paveiktoje rinkoje.

67 Be to, kiek tai susiję su kaltinimu Bendrajam Teismui, kad šis nukrypo nuo Komisijos sprendimuose įtvirtintos praktikos, pakanka priminti, kaip nurodė ir Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 143 punkte, kad pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką ankstesni Komisijos sprendimai nėra teisinis pagrindas nustatant baudų dydį konkurencijos srityje (žr. Sprendimo *JCB Service / Komisija*, C-167/04 P, EU:C:2006:594, 205 punktą; Sprendimo *Tomra Systems ir kt. / Komisija*, C-549/10 P, EU:C:2012:221, 104 punktą ir Sprendimo *Team Relocations ir kt. / Komisija*, C-444/11 P, EU:C:2013:464, 82 punktą).

68 Todėl reikia atmesti apeliacinio skundo pirmojo pagrindo pirmą dalį kaip nepagrįstą.

69 Tokiomis aplinkybėmis šio pagrindo antrą dalį, kurioje apeliantės ginčija skundžiamo sprendimo 73–89 ir 147–154 punktuose pateiktus Bendrojo Teismo svarstymus, kad iš esmės, kaip nurodyta šiame 73 punkte, iš bylos medžiagos „bet kuriuo atveju“ matyti, jog šiame kartelyje buvo tariamasi dėl apeliančių atliktų LCD, dėl kurių sudarytas kartelis, pardavimų LGE ir *Philips* ir jog Komisija pakankamai teisiškai įrodė, kad kartelis paveikė ir šiuos pardavimus, reikia atmesti kaip nereikšmingą, nes ji susijusi su pertekliniais motyvais (žr., be kita ko, Sprendimo *Dansk Rørindustri ir kt. / Komisija*, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P ir C-213/02 P, EU:C:2005:408, 148 punktą).

70 Kaip matyti išnagrinėjus pirmojo pagrindo pirmą dalį, skundžiamo sprendimo 65–72 ir 97 punktuose pateikti motyvai savaime pagrindžia tai, kad apskaičiuojant baudą atsižvelgiama į minėtus pardavimus.

71 Darytina išvada, kad reikia atmesti visą apeliacinio skundo pirmąjį pagrindą.

Dėl apeliacinio skundo antrojo pagrindo, siejamo su atleidimu nuo dalies baudos

72 Šį pagrindą sudaro dvi dalys. Pirmoje dalyje apeliantės tvirtina, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą taikydamas pranešimo apie atleidimą nuo baudų ar jų sumažinimą 23 punkto b papunkčio paskutinę pastraipą ir pažeidė pareigą motyvuoti, kai įmonei, prašiusiai visiškai atleisti nuo baudos, suteikė pirmenybę, palyginti su įmone, prašiusia atleisti nuo dalies baudos. Antrojoje dalyje apeliantės tvirtina, kad Bendrasis Teismas akivaizdžiai iškreipė įrodymus ir padarė teisės klaidą taikydamas šį pranešimą, kai atsisakė atleisti LGD nuo dalies baudos už laikotarpį po 2005 m. rugpjūčio 26 d.

Dėl apeliacinio skundo antrojo pagrindo pirmos dalies, siejamos su atleidimo nuo dalies baudos sąlygomis

– Šalių argumentai

73 Šioje dalyje apeliantės kaltina Bendrąjį Teismą, kad šis padarė teisės klaidą aiškindamas pranešimo apie atleidimą nuo baudų ar jų sumažinimą 23 punkto b papunkčio paskutinę pastraipą, kai ją taikė griežtai ir atsisakė atleisti LGD nuo dalies baudos už 2005 m., bet neįrodė, kad *Samsung* pateikta informacija savaime yra pakankamas pagrindas Komisijai nustatyti, jog nagrinėjamas pažeidimas vyko būtent tais metais. Iš Sprendimo *Transcatab / Komisija* (T-39/06, EU:T:2011:562) matyti, kad faktai, kurių įrodymus pateikia atleisti nuo dalies baudos prašanti įmonė, laikomi Komisijai iki tol nežinomais faktais, jei jie „suteikia Komisijai galimybę padaryti naujas išvadas dėl pažeidimo“.

74 Anot apeliančių, jų 2006 m. liepos 20 d. pranešime pateikti įrodymai gerokai reikšmingesni nei pateiktieji *Samsung*, nes susiję su visa pažeidimo trukme iki 2006 m. vasario mėn., pagrindiniais daugiašaliais susitikimais, visais dalyviais ir įvairiomis prekių kategorijomis, o *Samsung* pateikti įrodymai susiję tik su trukme bei labai abstrakčiomis faktinėmis aplinkybėmis ir nesuteikė Komisijai galimybės persekioti daugelio kartelio dalyvių ir skirti sankcijas remiantis 2005 m. susiklosčiusiomis faktinėmis aplinkybėmis. Pats Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 189 ir 190 punktuose pripažino, kad ginčijamas sprendimas iš esmės grindžiamas apeliančių įrodymais dėl 2005 m. ir kad apeliančių pateiktos informacijos įrodomoji vertė buvo didesnė, nei *Samsung* anksčiau pateiktų duomenų vertė.

75 Apeliantės tvirtina, kad Bendrojo Teismo pateiktas pranešimo apie atleidimą nuo baudų ar jų sumažinimą 23 punkto b papunkčio paskutinės pastraipos išaiškinimas prieštarauja šios nuostatos esmei, nes atgraso kitas kartelio dalyves, ne įmonę, paprašiusią visiškai atleisti nuo baudos, nuo reikšmingų įrodymų dėl naujų faktinių aplinkybių, apie kurias ši įmonė nepranešė, pagrindžiančių ilgesnę pažeidimo trukmę, pateikimo, nes nėra tikėtina, kad šios kitos kartelio dalyvės bus atleistos nuo dalies baudos už tą papildomą laikotarpį; jos netgi rizikuoja gauti didesnę baudą.

76 Komisija teigia, kad apeliacinio skundo antrojo pagrindo pirma dalis grindžiama klaidingu minėtos nuostatos išaiškinimu, todėl ją reikia atmesti.

– Teisingumo Teismo vertinimas

77 Reikia priminti, jog pranešimo apie atleidimą nuo baudų ar jų sumažinimą 23 punkto b papunktyje nustatyta, kad „jeigu įmonė pateikia įrodymus apie Komisijai iki tol nežinomus faktus, kurie tiesiogiai susiję su įtariamo kartelio veiklos pavojingumu ar trukme, Komisija neatsižvelgia į šiuos elementus nustatydama baudos dydį įmonei, pateikusiai šiuos įrodymus“.

78 Kaip Bendrasis Teismas teisingai pažymėjo skundžiamo sprendimo 166 punkte, iš šios nuostatos teksto matyti, kad joje numatytas atleidimas nuo dalies baudos taikomas, kai įvykdomos dvi sąlygos: pirma, nagrinėjama įmonė pirmoji pateikia įrodymų apie iki tol Komisijai nežinomas faktines aplinkybes ir, antra, šios faktinės aplinkybės, turinčios tiesioginį poveikį įtariamo kartelio pavojingumui ar trukmei, suteikia Komisijai galimybę padaryti naujas išvadas dėl pažeidimo.

79 Kaip matyti iš Teisingumo Teismo praktikos, frazė „Komisijai <...> nežinomi faktai“, siejama su pirmąja sąlyga, yra aiški ir, kaip Bendrasis Teismas pažymėjo skundžiamo sprendimo 167 punkte, galima pripažinti pagrįstu siaurą pranešimo apie atleidimą nuo baudų ar jų sumažinimą 23 punkto b papunkčio paskutinės pastraipos aiškinimą, pagal kurį ši nuostata taikoma tik tuo atveju, kai kartelyje dalyvavusi bendrovė pateikia Komisijai naujos informacijos apie pažeidimo sunkumą ar trukmę, ir netaikoma tais atvejais, kai bendrovė pateikia informacijos, kuri tik sustiprina jau turimus pažeidimo įrodymus (šiuo klausimu žr. Nutarties *Kuwait Petroleum ir kt. / Komisija*, C-581/12 P, EU:C:2013:772, 19 punktą).

80 Nagrinėjamu atveju iš skundžiamo sprendimo 189 punkto matyti, kad Bendrasis Teismas, savarankiškai vertindamas faktines aplinkybes, jų neiškraipė ir teigė, kad „apeliantėms darant 2006 m. liepos 20 d. pareiškimą Komisija iš [*Samsung*] pateiktų duomenų jau žinojo, jog kai kurių kartelio dalyvių dvišaliai kontaktai buvo tęsiami ir 2005 m.“

81 Bendrasis Teismas konstatavo, kad apeliančių pateiktus faktus Komisija jau žinojo, todėl vien dėl šios priežasties skundžiamo sprendimo 194 punkte pagrįstai nepritarė apeliančių argumentui dėl atleidimo nuo dalies baudos pagal pranešimo apie atleidimą nuo baudų ar jų sumažinimą 23 punkto b papunkčio paskutinę pastraipą remiantis šiais faktais ir neprivalėjo nagrinėti, ar ši informacija suteikė Komisijai galimybę padaryti naujas išvadas dėl pažeidimo, taigi nebuvo būtina palyginti šios informacijos įrodomosios vertės ir *Samsung* anksčiau pateiktų duomenų įrodomosios vertės.

82 Taigi nėra svarbu, kad skundžiamo sprendimo 189 ir 190 punktuose Bendrasis Teismas konstatavo, jog ginčijamas sprendimas „iš esmės grindžiamas [apeliančių] įrodymais dėl 2005 m.“ ir jog „informacijos, kurią [jos] pateikė 2006 m. liepos 26 d., <...> įrodomoji vertė buvo didesnė, nei *Samsung* anksčiau pateiktų duomenų vertė“.

83 Taip pat pažymėtina, kad, kaip aiškiai matyti iš skundžiamo sprendimo 190 punkto, šie Bendrojo teismo svarstymai yra pertekliniai ir jis juos pateikė siekdamas ne pagrįsti atsisakymą atleisti nuo dalies baudos už 2005 m., bet paaiškinti priežastis, dėl kurių Komisija sumažino apeliantėms skirtą baudą, nes pranešime apie atleidimą nuo baudų ar jų sumažinimą numatytos tokio sumažinimo sąlygos skiriasi nuo atleidimo nuo dalies baudos sąlygų.

84 Be to, priešingai, nei tvirtina apeliantės, minėto pranešimo 23 punkto b papunkčio paskutinės pastraipos aiškinimas siaurai neprieštarauja juo siekiamam tikslui, nes, kaip Bendrasis Teismas nurodė skundžiamo sprendimo 167 punkte, atleidimo nuo baudų ar jų sumažinimo programos veiksmingumas sumažėtų, jei įmonės nebūtų skatinamos pirmos pateikti Komisijai informaciją apie kartelį (šiuo klausimu žr. Nutarties *Kuwait Petroleum ir kt. / Komisija*, C-581/12 P, EU:C:2013:772, 20 punktą).

85 Jei įmonė, kuri pirmoji pateikia Komisijai įrodymų, leidžiančių šiai konstatuoti SESV 101 straipsnio pažeidimą, kad būtų visiškai atleista nuo baudos, neatskleidžia informacijos, pagrindžiančios, kad atitinkamas pažeidimas truko ilgiau, nei matyti remiantis įrodymais, bet kuri kita kartelyje dalyvavusi įmonė, priešingai, nei tvirtina apeliantės, skatinama pirma atskleisti tokią informaciją, nes dėl tokio atskleidimo galimas atleidimas nuo dalies baudos pagal šio pranešimo 23 punkto b papunkčio paskutinę pastraipą. Tačiau, kaip nustatyta šio sprendimo 80 punkte, šiuo atveju situacija nėra visiškai tokia, kiek tai susiję su Komisijos žiniomis apie pažeidimo tęstinumą 2005 m.

86 Žinoma, įmonė, kuri suteikia Komisijai informacijos pagal pranešimą apie atleidimą nuo baudų ar jų sumažinimą nežinodama, kad ši tuos duomenis jau turi, negali būti tikra, kad atitinka šio pranešimo 23 punkto b papunkčio paskutinėje pastraipoje numatyto atleidimo nuo dalies baudos sąlygas.

87 Tačiau minėtu pranešimu siekiama ne panaikinti šį netikrumą, o kaip Bendrasis Teismas teisingai nusprendė skundžiamo sprendimo 163 punkte, sukurti karteliuose nesaugų klimatą ir taip paskatinti juos išduoti Komisijai.

88 Apeliantės juo labiau negali tvirtinti, kad Bendrojo Teismo skundžiamame sprendime pateiktas išaiškinimas praktiškai atima atleidimo nuo dalies baudos tikimybę, nes, kaip matyti, be kita ko, iš skundžiamo sprendimo 182 ir 195–203 punktų, jos būtent buvo atleistos nuo dalies baudos už 2006 m. sausio mėn.

89 Be to, apeliantės klaidingai kaltina Bendrąjį Teismą nepakankamai motyvavus skundžiamą sprendimą šiuo klausimu. Kaip matyti iš visų pateiktų svarstymų, tame sprendime, be kita ko, jo 166, 167 ir 189 punktuose aiškiai pateikti motyvai, kuriais remdamasis Bendrasis Teismas nusprendė, kad Komisija teisėtai atsisakė atleisti apeliantes nuo dalies baudos už 2005 m.

90 Todėl reikia atmesti apeliacinio skundo antrojo pagrindo pirmą dalį kaip nepagrįstą.

Dėl apeliacinio skundo antrojo pagrindo antros dalies, siejamos su atsisakymu atleisti nuo dalies baudos už laikotarpį po 2005 m. rugpjūčio 26 d.

– Šalių argumentai

91 Šioje dalyje apeliantės kaltina Bendrąjį Teismą, kad šis, pirma, atsisakė atleisti LGD nuo dalies baudos už laikotarpį po 2005 m. rugpjūčio 26 d., nors Komisija neturėjo visiškai atleisti nuo baudos prašiusios įmonės pateiktų įrodymų, kad LGD dalyvavo kartelyje po tos dienos. Iš tiesų vienintelis *Samsung*

pateiktas įrodymas dėl laikotarpio po 2005 m. rugpjūčio mėn. yra 2005 m. gruodžio 6 d. laiškas dėl *Samsung* ir *AU Optronics Corp*. bei *Chi Mei Optoelectronics Corp*. dvišalių susitarimų, kuriame nebuvo nurodyta LGD ar kitos dalyvės. Skundžiamo sprendimo 187 punkte teigdamas, kad šis dokumentas gali būti susijęs su visomis kartelio dalyvėmis, Bendrasis Teismas iškreipė jo turinį.

92 Antra, apeliantės teigia, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, kai skundžiamo sprendimo 193 punkte priėjo prie išvados, jog *Samsung* pateikti įrodymai leido Komisijai daryti prielaidą, kad LGD dalyvavo darant pažeidimą iki jo pabaigos, taigi, kad tai yra vienas tęstinis pažeidimas. Ši išvada prieštarauja teismo praktikai, įtvirtintai Sprendimo *Dansk Rørindustri / Komisija*, T-21/99, EU:T:2002:74, 62 punkte, kuriame Bendrasis Teismas nusprendė, kad Komisija negali be įrodymų preziumuoti, jog kartelio dalyvis jame dalyvavo iki pabaigos.

93 Trečia, apeliantės teigia, kad minėtame 193 punkte taip pat padaryta teisės klaida, nes Bendrasis Teismas teigė, kad įrodymai leido Komisijai manyti, jog LGD yra atsakinga už kitų dalyvių veiksmus, tačiau jis neįvertino griežtų tokio atsakomybės pripažinimo sąlygų. Pagal Bendrojo Teismo praktiką tokią įmonės atsakomybę galima pripažinti, tik jei nustatoma, kad atitinkama įmonė žinojo apie kitų dalyvių neteisėtą veiklą ar sąmoningai galėjo ją numatyti ir buvo pasirengusi priimti tokią riziką (Sprendimo *BASF ir UCB / Komisija*, T-101/05 ir T-111/05, EU:T:2007:380, 160 punktas bei Sprendimo *Denki Kagaku Kogyo et Denka Chemicals / Komisija*, T-83/08, EU:T:2012:48, 242 punktas). Tačiau nagrinėjamu atveju, neturėdama LGD pateiktų įrodymų, Komisija nebūtų galėjusi nustatyti, kad kiti kartelio dalyviai negu *Samsung* ir *Chi Mei Optoelectronics Corp*. tęsė pažeidimą po 2005 m. rugpjūčio mėn.

94 Komisija primena, jog Bendrojo Teismo išvada, kad apeliančių pareiškimo pateikimo dieną, t. y. 2006 m. liepos 20 d., Komisija žinojo, jog kartelis tęsėsi visus 2005 m., yra faktinių aplinkybių konstatavimas, kuris savaime nėra Teisingumo Teismo kontrolei nagrinėjant apeliacinį skundą priklausantis teisės klausimas, išskyrus atvejus, kai faktinės aplinkybės arba įrodymai buvo iškreipti. Tačiau nagrinėjamu atveju apeliantės netvirtina, kad įrodymai buvo iškreipti, jos veikiau teigia, kad 2005 m. gruodžio 6 d. laiško nepakanka Bendrojo Teismo išvadai pagrįsti.

– Teisingumo Teismo vertinimas

95 Konstatuotina, kad ši antrojo pagrindo antra dalis, kurioje apeliantės iš esmės kaltina Bendrąjį Teismą, kad šis atsisakė atleisti jas nuo dalies baudos už laikotarpį po 2005 m. rugpjūčio 26 d., grindžiama vien prielaida, kad Bendrasis Teismas klaidingai nusprendė, jog Komisija žinojo apie LGD dalyvavimą kartelyje po šios dienos tik dėl *Samsung* pateikto 2005 m. gruodžio 6 d. laiško, kuris nurodytas skundžiamo sprendimo 187 punkte ir kurio turinį Bendrasis Teismas iškraipė.

96 Ši prielaida atsiranda dėl skundžiamo sprendimo klaidingo suvokimo.

97 Iš tiesų ne tik Bendrasis teismas skundžiamame sprendime konstatavo šį faktą, bet ir iš skundžiamo sprendimo 193 punkto aiškiai matyti, jog siekdamas pripažinti, kad apeliantės ir toliau dalyvavo kartelyje visus 2005 m., Bendrasis Teismas rėmėsi ne 2005 m. gruodžio 6 d. laišku, o kitu *Samsung* pateiktu dokumentu – to sprendimo 185 punkte minėtu 2005 m. sausio 14 d. laišku, kuriame minima šios kartelio dalyvės galimybė pasiteirauti apeliančių apie jų ketinimus dėl tam tikrų kainų.

98 Tokiomis aplinkybėmis apeliantės negali kaltinti Bendrojo Teismo iškraipius 2005 m. gruodžio 6 d. laiško turinį, remdamosi tuo, kad šis laiškas neįrodo, jog jos dalyvavo kartelyje po 2005 m. rugpjūčio 26 d., nes Bendrasis Teismas iš šio dokumento nepadarė tokios išvados; jis rėmėsi šiuo dokumentu siekdamas apskritai konstatuoti, kad kartelis tęsėsi 2005 m.

99 Todėl apeliančių argumentai šiuo klausimu yra nepagrįsti.

100 Be to, kadangi apeliantės neginčija 2005 m. gruodžio 6 d, laiško vertinimo, kurį Bendrasis Teismas pateikė skundžiamo sprendimo 193 punkte ir kuris priskiriamas tik prie šio kompetencijos, išskyrus iškraipymo atvejus, remiantis šio sprendimo 69 punkte nurodyta teismo praktika antrojo pagrindo antrą dalį reikia atmesti kaip nereikšmingą. Šio vertinimo pakanka, kad Bendrasis Teismas galėtų pagrįstai pripažinti, jog Komisija žinojo apie apeliančių dalyvavimą kartelyje 2005 m. Taigi apeliančių kaltinimai dėl minėto 193 punkto pabaigos susiję su pertekliniais motyvais.

101 Todėl reikia atmesti apeliacinio skundo antrojo pagrindo antrą dalį kaip nepagrįstą.

102 Tai reiškia, kad reikia atmesti visą antrąjį apeliacinio skundo pagrindą.

103 Atsižvelgiant į išdėstytus svarstymus, reikia atmesti apeliacinį skundą kaip nepagrįstą.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

104 Pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 138 straipsnio 1 dalį, taikomą apeliacinėse bylose pagal šio reglamento 184 straipsnio 1 dalį, pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jei laimėjusi šalis to reikalavo.

105 Kadangi Komisija prašė priteisti bylinėjimosi išlaidas ir LGD ir LGDT pralaimėjo bylą, pastarosios turi jas padengti.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (aštuntoji kolegija) nusprendžia:

1. Atmesti apeliacinį skundą.

2. Priteisti iš *LG Display Co. Ltd. ir LG Display Taiwan Co.* bylinėjimosi išlaidas.

Parašai.